

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Traballo fin de grao	Código	750G01033	
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Cuarto	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos	Para formalizar la matrícula del TFG, el alumnado podrá tener pendientes para completar los estudios, como máximo, 78 créditos, incluidos los correspondientes al TFG, y deberá matricularse también de todas las materias necesarias para concluir el plan de estudios del grado.			
Departamento	Ciencias da SaúdeDereito PúblicoFisioterapia, Medicina e Ciencias BiomédicasPsicoloxía			
Coordinación	Rodríguez Maseda, Emma	Correo electrónico	emma.rodriguez.maseda@udc.es	
Profesorado	Arantón Areosa, Luis Fernando Bellido Guerrero, Diego Coronado Carvajal, Carmen Darriba Rodríguez, María Del Pilar Dios Romero, Serafin De Escudero Carranza, Valentin Fernández Basanta, Sara Freijomil Vázquez, Carla Gago García, Esther Garcia Sanchez, Maria Matilde Gil Manso, Pedro Labra Pinedo, Carmen de Martínez Cagiao, Ana María Movilla Fernandez, Maria Jesus Nuñez Fernández, Lucia Pérez Castro, Teresa Rosalía Pértega Díaz, Sonia Pesado Cartelle, Jose Angel Piñón Díaz, María Josefa Rodríguez Maseda, Emma Rumbo Prieto, José María Sangiao Alvarellos, Susana Seoane Pillado, María Teresa Sobrido Prieto, María Sobrido Prieto, Natalia Talegón López, Julia Margarita Tizón Bouza, Eva Varela Feal, Nuria Esther	Correo electrónico	luis.aranton@udc.es diego.bellido@udc.es carmen.coronado@udc.es pilar.darriba@udc.es s.dedios@udc.es valentin.escudero@udc.es sara.fbasanta@udc.es carla.freijomil@udc.es e.gago@udc.es matilde.garcia@udc.es pedro.gil.manso@udc.es c.labra@udc.es ana.mcagiao@udc.es maria.jesus.movilla@udc.es lucia.nunez@udc.es t.perez@udc.es s.pertega@udc.es j.pesado@udc.es maria.j.pinon.diaz@udc.es emma.rodriguez.maseda@udc.es jose.maria.rumbo@udc.es susana.sangiao@udc.es maria.teresa.seoane.pillado@udc.es maria.sobrido@udc.es natalia.sobrido@udc.es j.talegonl@udc.es eva.tizon@udc.es nuria.varela.feal@udc.es	
Web	campusvirtual.udc.gal/			
Descrición xeral	O Traballo de Fin de Grao (TFG) consta de 6 créditos ECTS que se cursará no 2º cuatrimestre de 4º curso. Os estudos de Grao de Enfermaría concluirán coa elaboración e defensa do Traballo de Fin de Grao, que estará orientado á avaliación das competencias asociadas ao título, tal como prevé o RD 1393/2007 e a Orde CIN/2134/2008 polos que se establecen os requisitos para a verificación dos títulos universitarios oficiais que habilitan para o exercicio da profesión de Enfermeira/o.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A10	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
A14	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación, efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
A18	Comprender a metodoloxía de investigación cualitativa en saúde.
A19	Comprender a metodoloxía de investigación cuantitativa en saúde.
A20	Comprender os métodos estatísticos frecuentes en estudos do área de ciencias da saúde.
A21	Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, desde unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.
A22	Comprender desde unha perspectiva ontolóxica e epistemolóxica, a evolución dos conceptos centrais que configuran a disciplina de enfermaría, así como os modelos teóricos máis relevantes, aplicando a metodoloxía científica no proceso de coidar e desenvolvendo os planes de coidados correspondentes.
A23	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade ás persoas atendidas.
A24	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
A31	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
A32	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos poblacionais, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
A40	Identificar as características das mulleres nas diferentes etapas do ciclo reprodutivo e no climaterio e nas alteracións que se poden presentar, proporcionando os coidados necesarios en cada etapa.
A41	Aplicar coidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e prever complicacións.
A42	Coñecer os aspectos específicos dos coidados do neonato.
A43	Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
A44	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións.
A45	Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
A46	Aplicar as técnicas que integran o coidado de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos nenos e os seus coidadores.
A47	Seleccionar as intervencións dirixidas ao neno san e ao enfermo, así como as derivadas dos métodos de diagnóstico e tratamento.
A48	Ser capaz de proporcionar educación para a saúde aos padres ou coidadores primarios.
A49	Comprender os cambios asociados ao proceso de envellecer e a súa repercusión na saúde.
A50	Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecer.
A51	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes nas persoas maiores.
A52	Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a prever os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
A53	Coñecer o Sistema Sanitario Español.
A54	Identificar as características da función directiva dos servizos de enfermaría e a xestión de coidados.
A55	Coñecer e ser capaz de aplicar as técnicas de dirección de grupos.
A56	Coñecer a lexislación aplicable e o código ético e deontolóxico da enfermaría española, inspirado no código europeo de ética e deontoloxía de enfermaría.
A57	Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
A58	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
A59	Coñecer os problemas de saúde mental máis relevantes nas diferentes etapas do ciclo vital, proporcionando coidados integrais e eficaces, no ámbito da enfermaría.
A60	Coñecer os coidados paliativos e control da dor para prestar coidados que alivien a situación dos enfermos avanzados e terminais.
A61	Integrar os coñecementos, as habilidades e actitudes da enfermaría para dar a atención ás persoas nas diferentes situacións de saúde, baseados nos principios e valores profesionais, competencias de comunicación asistencial, razoamento clínico, xestión clínica e xuízo crítico asociados ás competencias descritas nos obxectivos xerais a as materias que conforman o título e con avaliación final de competencias.

A62	Integrar os coñecementos, as habilidades e actitudes da enfermaría para dar a atención ás persoas nas diferentes situacións de saúde, baseados nos principios e valores profesionais, competencias de comunicación asistencial, razoamento clínico, xestión clínica e xuízo crítico asociados ás competencias descritas nos obxectivos xerais e as materias que conforman o título, en forma de rotatorio clínico independente e con avaliación final de competencias; nos Centros de Saúde, Hospitais e outros centros asistenciais.
B1	Aprender a aprender.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa.
B5	Traballar de forma colaborativa nun equipo interdisciplinar.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B7	Comunicarse de maneira efectiva en un entorno de traballo.
B8	Capacidade de análise e sínteses.
B9	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.
B10	Capacidade para adaptarse ás situacións novas.
B11	Capacidade e habilidade de xestión da información.
B12	Capacidade para organizar e planificar.
B13	Toma de decisións.
B14	Habilidades interpersonais.
B15	Capacidade para comunicarse con persoas non expertas na materia.
B16	Coñecer e apreciar a diversidade e a multiculturalidade.
B17	Fomento de unha 2ª lingua de interese para a profesión.
B18	Desenvolver a capacidade de liderado.
B19	Coñecementos de informática relativos ao ambiente de estudo.
B20	Sensibilidade cara a temas medioambientais.
B21	Implicación na calidade e busca/procura da excelencia.
B22	Capacidade para motivarse e motivar a outros.
B23	Habilidade para traballar nun contexto internacional.
B24	Fomentar e aplicar os dereitos fundamentais e a igualdade entre homes e mulleres.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
C9	CB1 Que os estudantes demostraran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parta da base da educación secundaria xeral, e sólese atopar a un nivel que, si ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda dun campo de estudo.
C10	CB2 Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos a seu traballo ou vocación de unha forma profesional y posúan as competencias que solen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
C11	CB3 Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
C12	CB4 Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

C13	CB5 Que os estudantes desenvolveran aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores con un alto grao de autonomía
-----	--

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Reunir as mellores evidencias científicas disponibles para proporcionar cuidados de enfermaría	A10	B1	C1
	A14	B2	C2
	A18	B3	C3
	A19	B4	C4
	A20	B5	C5
	A21	B6	C6
	A22	B7	C7
	A23	B8	C8
	A24	B9	C9
	A31	B10	C10
	A32	B11	C11
	A40	B12	C12
	A41	B13	C13
	A42	B14	
	A43	B15	
	A44	B16	
	A45	B17	
	A46	B18	
	A47	B19	
	A48	B20	
	A49	B21	
	A50	B22	
	A51	B23	
	A52	B24	
	A53		
	A54		
	A55		
	A56		
	A57		
	A58		
	A59		
	A60		
	A61		
A62			

Seleccionar un problema obxecto de estudo, desenvolver os procedementos para a súa resolución e realizar a súa defensa

A10	B1	C1
A14	B2	C2
A18	B3	C3
A19	B4	C4
A20	B5	C5
A21	B6	C6
A22	B7	C7
A23	B8	C8
A24	B9	C9
A31	B10	C10
A32	B11	C11
A40	B12	C12
A41	B13	C13
A42	B14	
A43	B15	
A44	B16	
A45	B17	
A46	B18	
A47	B19	
A48	B20	
A49	B21	
A50	B22	
A51	B23	
A52	B24	
A53		
A54		
A55		
A56		
A57		
A58		
A59		
A60		
A61		
A62		

Transmitir propostas, problemas e solucións a un público especializado

A10	B1	C1
A14	B2	C2
A18	B3	C3
A19	B4	C4
A20	B5	C5
A21	B6	C6
A22	B7	C7
A23	B8	C8
A24	B9	C9
A31	B10	C10
A32	B11	C11
A40	B12	C12
A41	B13	C13
A42	B14	
A43	B15	
A44	B16	
A45	B17	
A46	B18	
A47	B19	
A48	B20	
A49	B21	
A50	B22	
A51	B23	
A52	B24	
A53		
A54		
A55		
A56		
A57		
A58		
A59		
A60		
A61		
A62		

Contidos

Temas

Subtemas

<p>O TFG tratará fundamentalmente sobre temas e aspectos da profesión enfermeira.</p> <p>É un proceso individual onde o estudante deberá optar entre os campos temáticos seguintes:</p> <p>BLOQUE I: Práctica profesional, ética e legal</p> <p>BLOQUE II: Educación e Bases teóricas e metodolóxicas de Enfermería</p> <p>BLOQUE III: Prestación e xestión de cuidados de Enfermería nos distintos ámbitos da práctica</p> <p>BLOQUE IV: Comunicación terapéutica e relacións interpersonais</p>	<p>BLOQUE I:</p> <ul style="list-style-type: none">- Ética e práctica profesional- Aspectos legais da práctica profesional <p>BLOQUE II:</p> <ul style="list-style-type: none">- Educación para a saúde- Bases teóricas e metodolóxicas da Enfermería <p>BLOQUE III:</p> <ul style="list-style-type: none">- Prestación e Xestión de cuidados de Enfermería no ámbito hospitalario- Prestación e Xestión de cuidados de Enfermería no ámbito comunitario- Prestación e Xestión de cuidados de Enfermería no ámbito sociosanitario <p>BLOQUE IV:</p> <ul style="list-style-type: none">- Comunicación terapéutica- Relacións interpersoais- Relación de axuda
---	--

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Traballos tutelados	A10 A14 A18 A19 A20 A21 A22 A23 A24 A31 A32 A40 A41 A42 A43 A44 A45 A46 A47 A48 A49 A50 A51 A52 A53 A54 A55 A56 A57 A58 A59 A60 A61 A62 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19 B20 B21 B22 B23 B24 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13	0	100	100
Actividades iniciais	A10 A18 A19 A20	31	0	31

Presentación oral	A10 A14 A18 A19 A20 A21 A22 A23 A24 A31 A32 A40 A41 A42 A43 A44 A45 A46 A47 A48 A49 A50 A51 A52 A53 A54 A55 A56 A57 A58 A59 A60 A61 A62 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19 B20 B21 B22 B23 B24 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13	1	10	11
Atención personalizada		8	0	8
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	<p>O alumno debe desenrolar, baixo a tutela do seu tutor/es, un traballo seguindo as especificacións do "Regulamento para a elaboración dos traballos de fin de grao na Facultade de Enfermaría e Podoloxía";</p> <p>O alumnado poderá elixir entre as seguintes modalidades de TFG:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Revisión sistemática b) Revisión narrativa c) Estudo dun caso d) Proposta de investigación e) Traballo de investigación
Actividades iniciais	Realizarase unha presentación do TFG e planificaranse seminarios metodolóxicos de inicio e seguimento do traballo.
Presentación oral	<p>Unha vez o estudante teña obteña a autorización de defensa do traballo por parte do seu titor, deberá solicitar a defensa do mesmo, seguindo as pautas establecidas no "Regulamento para a elaboración dos traballos de fin de grao na Facultade de Enfermaría e Podoloxía";</p> <p>Deberá defender o traballo ante o tribunal asignado, seguindo o establecido no "Regulamento para a elaboración dos traballos de fin de grao na Facultade de Enfermaría e Podoloxía";</p>

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	De acordo ao "Regulamento para a elaboración dos traballos de fin de grao na Facultade de Enfermaría e Podoloxía" o estudante contará coa tutorización dun profesor con docencia no grao.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación

Traballos tutelados	A10 A14 A18 A19 A20 A21 A22 A23 A24 A31 A32 A40 A41 A42 A43 A44 A45 A46 A47 A48 A49 A50 A51 A52 A53 A54 A55 A56 A57 A58 A59 A60 A61 A62 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19 B20 B21 B22 B23 B24 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13	A avaliación do TFG realizarase seguindo os criterios de avaliación establecidos no Regulamento de Traballo de Fin de Grao da Facultade de Enfermaría e Podoloxía disponible na web https://www.udc.es/gl/fep/traballo_fin_grao . O titor avaliará o proceso de elaboración do TFG cunha puntuación de ata 3 puntos e o avaliará o propio TFG cunha calificación de ata 4 puntos segundo os criterios do Regulamento de Traballo de Fin de Grao da Facultade de Enfermaría e Podoloxía disponible na web https://www.udc.es/gl/fep/traballo_fin_gr e comunicará o estudante a súa calificación e a data de revisión.	70
Presentación oral	A10 A14 A18 A19 A20 A21 A22 A23 A24 A31 A32 A40 A41 A42 A43 A44 A45 A46 A47 A48 A49 A50 A51 A52 A53 A54 A55 A56 A57 A58 A59 A60 A61 A62 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19 B20 B21 B22 B23 B24 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13	A avaliación do TFG realizarase seguindo os criterios de avaliación establecidos no Regulamento de Traballo de Fin de Grao da Facultade de Enfermaría e Podoloxía disponible na web https://www.udc.es/gl/fep/traballo_fin_grao/ . Establecendo unha calificación de ata 1,5 puntos pola exposición e 1,5 puntos pola defensa. O secretario do tribunal cubrirá a acta e calificación final do TFG, que se fará pública ao finalizar a avaliación de todos os alumnos presentados nesa convocatoria. Na acta de cualificación final de TFG figurarán a data, a hora e o lugar da revisión, que se efectuará dentro das 24 horas seguintes á defensa. Na revisión estará presente cando menos, un membro do tribunal avaliador.	30

Observacións avaliación

Para formalizar a matrícula do TFG, o alumnado poderá ter pendentes para completar os estudos, como máximo, 78 créditos, incluídos os correspondentes ao TFG, e deberá matricularse tamén de todas as materias necesarias para concluír o plan de estudos do grao.

O TFG só poderá ser defendido e avaliado unha vez se teña constancia fidedigna de que o estudante superou todos os créditos necesarios para obter o título de grao, agás os correspondentes ao propio TFG, tal e como recolle no texto consolidado da Normativa reguladora da matrícula e a defensa do TFG.

No caso de entregar o traballo fin de grao, solicitar a defensa e non efectuar a exposición e defensa na data e hora acordada, cualificarase como NON PRESENTADO. Igualmente no caso de expoñer e defender o TFG sen ter todas as materias do grao superadas, avaliarase como NON PRESENTADO.

O tribunal avaliador contará con todas as calificacións precisas para establecer a calificación final.

O secretario do tribunal cubrirá a acta e calificación final do TFG, que se fará pública ao finalizar a avaliación de todos os alumnos presentados nesa convocatoria.

Todo alumno autorizado para realizar a defensa do seu TFG que non se presente a mesma, será calificado coma non presentado.

A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa: o/a estudante será cualificado con ?suspenso? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario.

Fontes de información

Bibliografía básica

- Del Pino Casado R, Martínez Riera JR (2016). Manual para la elaboración y defensa del trabajo fin de grado en Ciencias de la Salud. Barcelona: Elsevier

- Polgar S (2014). Introducción a la investigación en ciencias de la salud. Barcelona: Elsevier

- Echevarría Pérez P (Dir) (2016). Investigación en metodología y lenguajes enfermeros. Barcelona: Elsevier

- Fernández-Lasquetty Blanc B (2013). Introducción a la investigación en enfermería . Madrid : Difusión Avances Enfermería

- Albert Florensa JS (ed) (2017). Ética de la investigación científica. Bilbao: Desclee de Brouwer

VÍDEOS E OUTROS MATERIAIS DE APOIO· Módulo Metodología de la Investigación. Axencia de Coñecemento en Saúde. Servizo Galego de Saúde (SERGAS), Santiago de Compostela. Disponible en:

https://www.youtube.com/playlist?list=PLmquZD2sO_g4_-tj1q-ZjNhr3i64iETgT· Módulo gestión de resultados. Axencia

de Coñecemento en Saúde. Servizo Galego de Saúde (SERGAS), Santiago de Compostela. Disponible en:

https://www.youtube.com/playlist?list=PLmquZD2sO_g7K1B8W9kzkjUTOML-N3nu6

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Sistemas da información e comunicación en ciencias da saúde/750G01004

Bases para a interpretación do coñecemento científico/750G01008

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

SEMINARIOS METODOLÓXICOS TFGOs estudantes contarán con diferentes seminarios metodolóxicos ao longo do cuadrimestre. Devanditos seminarios, de carácter eminentemente práctico, constituirán o soporte necesario para dar resposta ás dúbidas/consultas metodolóxicas que o estudante poida plantexarse ou necesitar no desenrolo do seu TFG.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías